

НЕ Е КЪСНО ДА НАСОЧИМ УСИЛИЯТА СИ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И ТРУДОВА ЗАЕТОСТ

Кураж

Списание за социални права и интеграция • Година XXIII • Брой 5 • май 2014 г. • Цена 0.50 лв

ИМАМ ДУМАТА

ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ
*Председател на
Централната
контролно-
ревизионна
комисия на СИБ*

3 - 7

**КОНКУРС ЗА
АЛМАНАХ, ПОСВЕТЕН
НА 25-ТА ГОДИШНИНА
НА СИБ**

34 - 35

УЧИТЕЛИ И УЧЕНИЦИ

**ЗА НЕДЪГАВАТА ИНТЕГРАЦИЯ
И ДЕЦАТА С УВРЕЖДЕНИЯ**

26 - 31

МОЛИТВА ЗА БЪЛГАРИЯ

Георги ДРАМБОЗОВ

Моля те, Господи!

Аз съм българче – скитам в Европа
от тринадесет века и с разум, и с дух -
от двореца край Плиска да Константинопол
яздя дивото конче на хан Аспарух.

Моля те, Господи!

Аз съм българче – с българско слово
мама български песни ми пяла в нощта -
чужда реч моя български стих да не трови
и славяно-прабългарска да е кръвта.

Моля те, Господи!

Аз съм българче – двамата братя
благослов ми написаха свят: А – Б – В...
Княз Борис по земите ни древни ме прати,
Свети Климент от Охрид и днес ме зове.

Моля те, Господи!

Аз съм българче – в Брюксел и в София,
от Москва до Ню Йорк, че и по-надалеч,
да звънят все на български моите строфи -
Боже, чуй ми молитвата в мерена реч...

Моля те, Господи!

Акцент

НЕ Е КЪСНО ДА НАСОЧИМ УСИЛИЯТА СИ
ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И ТРУДОВА ЗАЕТОСТ

3 - 7

Добрите вест и идват с Кураж

Кореспондентите ни от цялата страна разказват
за великденските празници, за екскурзии, турнири, обучение...

8- 12

Успешна организационна година за СИБ

Годишни отчетни събрания в общини и региони

13 - 20

В името на човека

Първи подаръци за децата - *Маргарита Стоянова*

21 - 22

«Късметлийско камъче» подкарва колата

22

Комплекс за социални услуги ... *Иван Димитров*

23

Децата помагат на деца - *Екатерина Христова*

23

Иво от Радомир ... *Даниела Аризанова*

24

Вкусно - *Любомир Кузев*

25

Учители и ученици

За недъгавата интеграция и децата с увреждания -
Маргарита Стоянова

26 - 30

Децата не ходят на училище - *Даниела Аризанова*

31

«Бъдете с нас и ний сме като вас» - *Нена Биволарска*

31

Гостува ни Галя Илиева...

32 - 33

Литературен клуб

Среща с поетите Г. Драмбозов и Г. Ганова

34 - 35

Забавни страници и съобщения

36 - 30

И още празници през май

40

**Свети Георги,
тебе молим,
дай ни сила
с наша орис
пак да се
преборим...**

ИМАМ ДУМАТА

**ГЕОРГИ
ГЕОРГИЕВ -
Председател
на ЦКРК
на СИБ**

К: Откога си член на СИБ, г-н Георгиев?

- От основаването на общинската организация във Видин. Това беше на 1 ноември 1989 г. Тогавашните социални грижи в общината събраха инициативна група от 50-ина души инвалиди от града и се проведе учредително събрание – протоколът от него се съхранява в организацията ни до ден днешен. За председател беше избрана Димиряна Копривчина от този отдел, но след няколко месеца, поради служебна ангажираност тя се отказа и през 1990 г. аз бях избран за председател.

К: Един от най-дългогодишните председатели! Кое беше най-важното в ония години?

- Хората се опитваха да се организират и да се покажат. Дотогава бяха концентрирани в кооперациите...И заедно с промените в държавата се прояви ентусиазъм да се покажат, да кажат какво искат, какво могат да дадат според своите сили и възможности и да се организират, за да постигат по-лесно своите цели.

НЕ Е КЪСНО ДА НАСОЧИМ УСИЛИЯТА СИ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И ТРУДОВА ЗАЕТОСТ

К: Всеобщият ентусиазъм на промените и надеждите...

- Да, всеки очакваше, че нещата ще тръгнат към по-добро и тази изолация, която дотогава съществуваше, ще се промени. И тя наистина се промени. Сега по улиците се срещат много хора с увреждания – на колички, с патерици...

К: А на учредителния конгрес на СИБ беше ли?

- Аз не съм присъствал, делегат беше тогавашният координатор и председател на РО на СИБ Димитър Христов, аз участвах в извънредния конгрес през 1992 г. И тогава бях избран за член на ЦКРК.

К: От онова, което тогава сте очаквали, което сте замисляли какво СИБ реализира и какво не успя?

- Казах за надеждите, които имахме всички, за желанието да покажем на обществото, че ние също можем да вършим нещо, с което да сме полезни. Да, покажахме се, да, много от нас се интегрираха в обществото, много от нас са заели своето място и на трудовия пазар, но все още има хора, у които битова мнението, че не бива да

ИМАМ ДУМАТА

се показват проблемите ни... А проблемите трябва да се показват и трябва да се говори за тях - защото, когато се криеш, проблемът ти се задълбочава - и то, съвместно с държавата, с общините, които също имат позиции по нашите проблеми. И когато тези позиции започнат да се сближават, тогава ще се решават и нашите проблеми.

К: Това нашата организация постигна ли го ?

- В голяма степен да! Дори на най-ниското структурно равнище - в дружествата в малките села - ръководствата имат становище по проблемите на хората с увреждания. Аз се срещам непрекъснато с нашите членове от цялата страна и виждам, че много от тях имат фантастични идеи - в добрия смисъл на думата. Друг е въпросът, че държавата не може да откликне на всичко. И затова не бива да хленчим и да мрънкаме, трябва да посочим и начин за тяхното решение, да се опитваме и сами да ги решаваме. А това ще постигнем, когато започнем да се образуваме, да работим, когато започнем да създаваме нещо.

К: - Не сме ли закъснели по отношение на твоето виждане, че трябва да се образуваме, да работим, да създаваме...

- Не бива да бъдем и максималисти! Не е късно да насочим усилията си за образование и трудова заетост, която е следствие от

НЕ Е КЪСНО ДА НАСОЧИМ...

образованието. И по този начин ще можем да привлечем повече млади хора в нашите организации - след като се убедят, че ние наистина можем да им помогнем. Мисля, че точно затова сме най-голямата национално-представителна организация в България - сигурен съм, че имаме капацитет да помислим за тези неща и да предложим нашите идеи и решения на управляващите за това как да бъдат образовани младите хора с увреждания и след това да се реализират така, че да не бъдат в тежест на обществото. Защото все още мнозина мислят, че хората с увреждания не допринасят с нищо, а само тежат на близките си, на обществото. Напротив! Някои от тях дори работят на няколко места...

К: Ти познаваш ли такива хора?

- Да, познавам...

К: При положение, че има висока степен на безработица, не би ли било това усилие неефективно?

- Дори и при тези условия най-важни са образованието и заетостта.

К: На практика как я виждаш тази задача - как може да се изпълни от нашия съюз? Защото членовете са предимно в...златната възраст!

- Ама ние заради това имаме такъв състав!

► **К: - Нещо като кокошката и яйцето... Но все пак кое би било поне минималното, което бихме могли да направим, за да покажем, че работим в тази посока и да поканим по-млади хора при нас? Всъщност нашият съюз направи редица проекти за обучение на млади хора в предприемачество, но като че ли много малко от тях се реализираха.**

- Аз мисля, че имаше и реализирани... Например аз през 2004 г. се включих в курсове, организирани от СИБ, за управление на проекти и до ден днешен се занимавам с тези неща. Може би аз съм ентусиаст в това отношение, не знам! Но мисля, че много от другите, които се обучаваха, може би очакваха малко повече да им помогнем – да усетят подкрепата на СИБ, за да продължат нататък. Държа да кажа, че аз бях подкрепен от тогавашното ръководство на нашата организация и от общините от областта за реализацията на някои от идеите.

К: - Но каква може да бъде подкрепата на СИБ, когато един проект е лимитиран във времето! Вярно, иска се устойчивост на проекта, но като нямаме средства, специалисти... Как я виждаш тази подкрепа?

- Тук беше мястото на нашите местни структури – те трябваше да се регистрират като юридически лица и да започнат да управляват проекти в партньорство с местна-

та власт или с други организации. Тогава щяха да бъдат използвани знанията на тези млади хора на практика, а нашите организации щяха да получат средства...

К: Тоест, обучението за управление на проекти и конкретната работа по тях трябваше да се надгради и продължи на местно равнище.

- Да, но тук опираме пак до капацитета. На много места чувам следните думи от наши членове и дори от наши настоящи председатели, като аргумент за добрата им оценка: „Аз съм един от учредителите на СИБ!“ Чест и почитания! Но това, че преди 25 години си помогнал за създаването на една организация, не ти дава правото до ден днешен да не допускаш до себе си някой, който иска да вкара нещо ново, нещо свежо в тази организация. И това е един от проблемите ни.

К: Това е всеобщ недостатък!

- Това е окопаване и създаване - едно време беше мръсна тази дума! – на т.н. номенклатура. Ние не успяхме да обучим млади хора, които да стъпят на новите средства за организационна работа. Затова на много места членовете ни са предимно възрастни хора. И интересът е сведен до получаване на някакви помощи...

К: Някои организации не желаят да приемат нови членове, за да не делят помощите с повече хора...

- Или питат какво ще получа, като членувам в организацията. ►

ИМАМ ДУМАТА

Нормално е да питаш с какво можеш да помогнеш!

К: Някои от колегите, взели досега думата в тази рубрика, са на мнение, че на нашите доброволни сътрудници трябва да им се плаща, дори да е нещо минимално.

- СИБ не е в състояние да издържа всички свои доброволци. Дори само на председателите, ако бъде дадено нещо, СИБ няма да издържа. Затова се връщам не тезата нашите организации да участват в различни проекти, сами или в партньорство, в програми на области или общини и по този начин да акумулират средства, да се обнови базата, да се образуват по-младите...

К: Но друг наш колега сподели мнение, че работата по проекти е една от причините някои организации да се отделят от СИБ.

- Не, не това е причината! Там са субективни факторите и много малко са тези, които са тръгнали да се отделят. Знае се, че в Добричко има такова движение, по-скоро в Североизточна България се получи някакво негативно влияние върху нашите организации. Защото част от нашите ръководители, вече бивши членове в този регион, бяха подведени, че е по-добре да са извън СИБ...

К: Или самоизяждане по български патент... Но това не е тенденция, нали?

НЕ Е КЪСНО ДА НАСОЧИМ...

- Не, това се наблюдава само там. И което е интересното: всички тези тези организации-отцепници имат осигурени клубове от общините, имат и отпуснати бюджети, на много места имат дори назначени хора с увреждания по различни програми за заетост... И това е вследствие на нашата дългогодишна политика за партньорство с общинските администрации – имяхме дори специален проект в тази насока! Ръководството на СИБ се среща с кметове, с областни управители, настоява за редица полезни за нашите организации решения...

К: Този въпрос е задаван и на други колеги: не е ли време СИБ да подхожда малко по-остро, по-строго към такива личности на ръководна позиция, за които знаем, че или не работят както трябва, или водят подривна дейност. Хайде сега, ти си шеф на тази страшна ЦКРК – какво трябва да бъде оттук нататък отношението към тях?

- Моето лично мнение е, че всеки един проблем трябва да се казва и да се показва. Когато някъде има проблем, трябва да се сложи на масата, да се обсъди и да се реши адекватно. Но не бива с години да се търпят такива зловредни влияния или действия на наши активисти, защото това подронва

► авторитета на СИБ по места и влияние много лошо на останалите. Затова съм държал в нашето издание да има една рубрика, макар и малка да е, в която да се показват и нашите негативи. Този, който е направил нещо нередно, трябва да бъде показван. Това ще има оздравително влияние. Не искам да се говори, че контролната комисия искала да съсипе Съюза – чувал съм го от някои колеги. Напротив, контролната комисия полага изключителни усилия, където има възможност, да помага на всички наши организации, на нашите активисти. Моят телефон е включен 24 часа, обаждат ми се от цялата страна по всякакви поводи и на никого не съм отказал да разговаряме. Целта на всички тези проверки е да се види състоянието на организацията, да се провери дали добрите вести и отчети, които идват в СИБ, са наистина такива, или има пудросване, за да се крият проблемите. А проблемите се задълбочават, ако не се решават.

К: Значи освен добрите вести, в Кураж да пускаме и ...Как да ги наричаме?

- Може да се нарекат „бодили“, или „горчиви хапчета“ или ...

К: Или „очистително“! Признаваме си, че това е пропуск.

- В тази връзка ще кажа още нещо: в последния отчет на ЦКРК сме се постарали да дадем нещо като снимка на организациите, в които сме били през миналата година. И това вече е тенденция

в работата на ЦКРК – да се извършват проверки, да се констатира всичко, каквото се вижда, без да се дават препоръки на момента. Защото понякога имаме изключително тежки случаи – знае се, че никой не обича да го проверяват и да му се „месят“ (За радост в много, много от случаите, след проверка сме изпращани като добри приятели и с покани за нови срещи!), пък и понякога не можем на момента да направим трезвата преценка и да дадем правилните указания. Затова, когато се събере ЦКРК, обобщаваме изводите и предлагаме своето мнение и препоръки на Управителния съвет за съответни решения – защото ЦКРК няма тези правомощия. И в този доклад сме изнесли всички констатации от проверените през 2013 г. 21 наши структурни единици, за да знаят делегатите на Общото събрание какво става в тези организации.

К: И да не се покриват и замазват слабостите, да не си въобразяват някои хора, че са недосегаеми! Могат да се предложат и чудесни „хапчета“ - каквито ти предлагаш да ги има в „Кураж“...

- На предстоящото Общо събрание делегатите, след като вече ще са запознати с отчета за миналата година и нашите констатации, могат да си кажат мнението и да вземат решение.

К: Призив: Да си кажем кривичите!

- За да вървим още по-уверено напред! ■

СОФИЯ - ДОЛНА БАНЯ

Жоро ЯНКОВ

«ВИТОША ПОЗДРАВЯВА РИЛА!»

С тези думи г-н Ляпов, председател на дружеството на СИБ в столичния квартал „Бъкстон“, приветства домакините от сдружение „Венетица“ в Долна баня, на които софиянци гостуваха през април. „Живеем в полите на горди планини, споделяме еднакви съдби – можем да научим нещо едни от други, да бъдем приятели...!“ – каза той в началото на срещата.

И после, от дума на дума, се стигна до чл. 53, до клубната база, до преференциите, до културните интереси и екскурзиите... Колко гордост и патриотизъм има в разказа за историята на Долна баня! А идваше и Великден – хайде тогава в дома на Мария – там бе изложбата на великденските яйца.

После – снежната Мусала – като тапет над града, а под нея – невероятно! Ферма за щрауси. Мнозина от нас за пръв път виждат такива птици. А водачката ни Елмира говори така интересно, че за малко да закъснеем за общия обяд...

► 16 часа – време за връщане. Махаме си с ръце за довиждане след шестте часа – достатъчни за едно ново приятелство. Ще очакваме долнобанци и в Бояна. ■

с. БОРОВЦИ

Много щастливи мигове

Празниците са едно от предизвикателствата за хората от дружеството ни - клуб "Диабетика". За 8-ми март се събрахме няколко дружества на диабетиците и слепите от региона - селата Боровци, Балювица, Бързия, Расово, Аспарухово, и от град Бойчиновци, и от Монтана - там празнувахме, в ресторант „Житомир“. Председателите на дружествата раздадоха на всички подаръчета. Свири ни оркестърът, извиха се хора и танци, изпяха се много песни с поздравии за всички. „Благовец“ си го отпразнувахме в с.

Боровци... Принос за доброто ни настроение има нашата певческа група "Росен здравец", завоювала през 2013 г. бронзов медал в Перник - кв. Църква и сребърен медал в Неделино - именно там бяхме поканени от Галя Асенова в нейното предаване

„От българско по-българско“ и на 29.03.2014 г. й гостувахме на живо.

Искаме да благодарим на г-жа Димитранка Каменова – кмет на община Берковица за възможността да участваме в тези мероприятия, защото това ни носи много щастливи мигове. ■

ВЕЛИКО ТЪРНОВО

Евелина ВЕЛЧЕВСКА

Заражда се инициатива

Организациите на СИБ и на Съюза на слепите в България (ССБ) във Велико Търново, организирани от Окръжна библиотека – филиал „Бузлуджа“, проведоха първия турнир по табла. Участваха по петима души – членове на двете организации. Между тях се създадоха чудесни взаимоотношения и всички единодушно решиха такива инициативи да се осъществяват и в бъдеще. Първото място извоюваха представителите на ССБ, второ остана за тези от СИБ. На Станислав Добрев от СИБ и на Теодора Николова от ССБ бе връчено и званието „Остро жило“, раздадени бяха и предметни награди, електронни книги за слепите и художествена литература за останалите. От името на СИБ на организаторите бе подарена картина. ■

ПРОЛЕТЕН ТУРНИР

ХИТРИНО

Салим САЛИХ

Под патронажа на кмета на община Хитрино - област Шумен Нуридин Исмаил в СОУ "Д-р Петър Берон" се проведе традиционният пролетен турнир по тенис на маса. В него взеха участие над 100 състезатели, играещи тенис на

маса от населените места на общината, но в турнира участваха само 13 отбора с по 3 състезатели. (Имаше населени места с по два отбора, но ръководството на турнира взе решение всяко населено място да бъде представено от по един отбор.) Въпреки това срещите продължиха до късно през деня, защото срещите бяха доста напрегнати и продължителни. Радостното е това, че в турнира и тази година взе участие отбор от ОО на СИБ-Хитрино,

състезателите на който се представиха достойно. Отборите бяха разделени в две групи като срещите се играха „всеки срещу всеки“. Победителят на всяка група оформи финал, който беше достоен за републиканско първенство. Отборите на село Калино

и съставът на Хитрино играха на финала, като победител станаха младите тенисисти от с. Калино.

На всички отбори общината осигури парични награди. Първенците получиха купи, грамоти и флагове, раздадени от секретаря на общината Илхан Ахмед. ■

ВЕЛИКДЕНСКИТЕ ПРАЗНИЦИ - В РУМЪНИЯ

Група, съставена от председатели и активисти от основните организации на СИБ от Шуменски регион, водени от Иванка

Казакова, председател на РО на СИБ, посрещнаха великденските празници в непознатата Трансилвания (северозападна Румъния). През четири дневната екскурзия бяха посетени много и интересни обекти - Куртя де Арджеш – средновековен град в Южните Карпати, Сибиу най-големият и богат град в средновековна Трансилвания – от 2004 г. (в листата на средновековното културно и историческо наследство на ЮНЕСКО и културна столица на Европа за 2007 г.) Алба Юлия средновековен град, основан през 805 г. от хан Крум с българското

име Бялград, Хунедоара - разгледани бяха замъка Хунедоара един от най-значимите паметници на готическата архитектура, където е живял и Дракула – княз на Влахия и резиденцията на фамилията на Корвините и Букурещ. Всички останаха доволни и си пожелаха такива мероприятия да се правят два пъти в годината. ■

В Клуба на СИБ проговарят на езика на Шекспир

От края на март в Клуба на СИБ в Хасково звучи английска реч. 20 души – безработни или пенсионери с физически увреждания - изучават усилено езика на Шекспир, с помощта на педагога Жулиета Терзиева. В продължение на 120 часа те ще усвоят нивото за начинаещи и ще изградят умения да общуват с прости изречения в минало и сегашно време.

Занятията се осъществяват по трансграничен проект на клубовете на хората с увреждания от Хасково и Тополовград с партньорска организация от Къркларели, Турция. Всички подхождат с голямо желание и ентузиазъм. Почнахме от нулата, хората се стараят, пишат ежедневно домашни. Някои дори преписват вкъщи на чисто това, което сме работили тук, коментира преподавателката. На всеки един са раздадени учебници и помагала,

а също така и пособия за писане. Въпреки че групата е разнородна, климатът е отличен и се работи с настроение, добави още Терзиева.

Паралелно с английския, върви и курс за предприемачи, където се обучават 15 души. Техен преподавател е Иван Добрев. Част от определените хора за курсовете са изпратени от Бюрото по труда, други са поканени да се включат от хасковската организация. Всички са със средно, полувисше или висше образование. Една жена е с основно, но за сметка на това тя е сред най-активните и амбициозните ученици, каза Милка Костова, председател на сдружението. Всички от обучаващите се са членове на Клуба на СИБ. Да се включат в обучението е било предложено и на безработни с увреден слух.

Проектът «Партньорство за насърчаване на заетостта и социално развитие на инвалидите In - Clusion », се финансира е със средства от ЕС, по програмата за трансгранично сътрудничество между България и Турция, 2007-2013. Той е на стойност 124 960 евро, от които 59 760 евро за българските партньори. ■

ХАСКОВО

Олга ВЕЛЕВА

КОРЕСПОНДЕНЦИИ ЗА ОТЧЕТНАТА КАМПАНИЯ

ХИТРИНО

Салим САЛИХ

Общинската организация на СИБ в Хитрино - област Шумен отчете едногодишната си дейност. На събрание присъстваха 47 души от населените места на община Хитрино, както и координаторът и председател на РО на СИБ - Шумен Иванка Казакова. В отчета се наблегна на постигнатото в работата и на нерешените на този етап проблеми. Организацията съществува от 2011 год. Тогава 28 души-ентузиастични от селата Хитрино, Каменяк, Тимарево, Върбак, Близнаци, Добри Войниково и Сливак основават дружество, което в годините прерасна в общинска организация. Днес членуващите са над 100 души. Защото една от главните задачи е била привличането на хора от населените места.

От година-две, благодарение на помощта, оказвана от община Хитрино в лицето на кмета Нуридин Исмаил или секретаря Илхан Ахмед и със съдействието на кметовете на населените места са обхванати почти всички инвалиди първа група с чужда помощ. През годината с решение на общинския съвет са подпомогнати доста хора с увреждания с пари, необходими предимно за лечение, за което ръководството на организацията изказва благодарност.

Представители на организацията са участвали в обсъждането на бюджет 2014 на община Хитрино, в отбелязването на Международния ден на хората с увреждания, в спортните мероприятия, организирани от общината - футбол на малки врати, волейбол, шах, тенис на маса и др., в семинар-обучение „Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино“. Обменен е и опит с общинска организация на СИБ в Каспичан.

С цел подобряване работата в населените места в състава на УС бяха избрани двама души, млади и с висше образование – служители в общинска администрация Хитрино.

КАРЛОВО

Златка ЕЧЕВА

Организацията на СИБ в Карлово е една от по-младите – на седем години. Сега в нея членуват 447 души, които очакват от своето ръководство подкрепа, защита на правата им и интересни инициативи, които да разнообразят живота им.

И това се случва. Благодарение на упоритата работа на УС и особено на всеотдайността на председателката Янка Генова хората са добре информирани как да получат технически помощни средства, какви документи да се подготвят за една или друга помощ, издействани са карти за градския транспорт на символични цени и пр. С годините се изградиха и прекрасни традиции за честване на рождени дни, традиционни и национални празници. Организацията участва и в празниците на общината – годишнини на Апостола, Празника на розата, Кукерските дни и пр. Ръководството полага усилия да намира и спонсори за всички тези прояви и успява. За даренията се води коректна отчетност, както впрочем се води цялата документация, за което принос има и касиерката ни Анка Пехливанова. Организирант се и много екскурзии – и в страната ни, и в чужбина.

През 2011 г. организацията ни се сдоби и с чудесно дарение – фитнес уреди: бягаща пътека, велоергометър, масажор и лежанка за гръб и коремни преси, крос-тренажор. Нямаше къде да ги разположим, но в края на 2013 г. общината ни подsigури подходяща база и сега вече можем да ги ползваме пълноценно.

Много от нашите членове са чудесни певци и музиканти и под ръководството на Илия Денков ни веселят на всички сбирки и екскурзии – затова имаме толкова много празници! Музикалната ни група взема участие в различни изяви, получавала е високи отличия и от Многожанровия фестивал в кв. Цъква – Перник – всяка годна от 2009-та досега. Хубавите ни дни продължават...

Малина МЪГЛОВА

Интересен е бил животът и в организацията на СИБ във Велико Търново. Не по-малко са празниците и екскурзиите, изнасяни са здравни беседи, направени са изложби-базари с експонати, изработени от членовете на арт-ателието към клуба, посетени са много спектакли и пр.

Това бе изнесено на отчетното събрание като една от положи-

ВЕЛИКО ТЪРНОВО

телните страни в работата на организацията. Разбира се там бяха поставени и редица социални проблеми, за които ръководството ще работи вбъдеще.

Председателката на РО на СИБ – Велико Търново Йотка Вълева даде положителна оценка за работата на организацията и председателката Величка Накова.

Милка СТЕФАНОВА**ГОРНА ОРЯХОВИЦА**

Положителна оценка за работата си получи и организацията в Горна Оряховица с председател Маргарита Карапенчива лично от г-жа Йотка Вълева и от координатора за региона Илиан Бояджиев. Проведени са екскурзии, посещения на културни изяви, участие в спортни турнири и пр. Все пак на отчетното събрание хората препоръчаха клубната дейност да се раздвижи, да се пробва и реализация на проекти. Гости от Общинския съвет – г-а Цекова и г-жа Папазова - поздравиха членовете на организацията и ги информираха за предстоящи придобивки за хората с увреждания в общината.

ГАБРОВО

В препълнената зала на Общинско дружество на СИБ в Габрово председателят на организацията Васил Грънчаров отчете работата на УС през 2013 г. Той подчерта, че изминалата година беше от трудните в 23-годишната дейност, защото една от основните му цели е да защитава правата и интересите на хората с увреждания пред всички органи в страната и чужбина, а водената политика не подобри положението на най-бедните хора в страната. Организацията се опитваше да помага, но Общината забрани да доставяме обезболяващи гелове и хранителни продукти в клуба, да раздаваме дрехи втора употреба. Не ни поставиха автомат за кафе, чай, горещи напитки. Принудени бяхме да сменим адресната си регистрация. Не ни се позволи да извършваме услугата „Домашен помощник за възрастни хора“, а имаме добър в тази дейност. Новите управляващи засега са готови за диалог, но невинаги се вслушват в справедливите искания на хората със спец-

Цанка ОДАЖИЙСКА

ифични потребности. Искаме и промяна на общинска наредба, с която инвалидите да могат безпрепятствено да се придвижват до домовете си, до местоработата и до Ритуалната зала в общината с инвалидни колички.

В състава на организация - Габрово влизат всички дружества от населените места, които са част от община Габрово. Особено активни през годината са били селата Армени с председател Пенка Бабатова, Стоевци с председател Ганка Стоева, Драгановци с председател Мария Йорданова, Враниловци с председател Мария Петкова, Яворец с председател Маргарита Андреева. Градската организация е била винаги на едно от челните места по дейност. Нямаме провалено мероприятие поради слаба организация, защото УС се справя блестящо с всички задачи. Добре работиха клубовете по интереси: секция „Бит и култура“ с отговорник Радка Бойнова, ВГ „Надежда“ с худ. ръководител Стефка Карапенева и технически отговорник Пенка

ГАБРОВО

Гатева. Подобаващо са отбелязани всички празници. Проведени са и здравни беседи.

В областта на социалните услуги сме откликвали на потребностите на хората. Организиран са 9 групи за балнеолечение в Поморие за 171 човека, раздадени са дрехи и козметични средства, провеждани са консултации по телефона и намясто, попълване на документи, придружаване на трудноподвижни инвалиди, осигуряване на безплатни помощни средства, ортопедични обувки и др. Организиран са 8 екскурзии, безплатно посещение на 3 концерта, на 7 театрални постановки, срещи със сродни организации, честване на имени и рождени дни и юбилеи. Всичко това не би било възможно без помощта на многото доброволци - повече от 50 човека.

Отлично работи ръководството на клуба като „Бюро за социални услуги“, затова сме спестили много средства на семействата на нашите членове. Не искаме да

омаловажаваме и помощта на общината чрез „Заведение за социални услуги“ - поемане разходите за издръжка на клуба, безплатно предоставяне на зала „Възраждане“ за концерта на 3 декември.

Един от приоритетите на УС е и си остава намиране на подходяща работа за хора с увреждания. Станалме работодател на двама души с ЕР на ТЕЛК и на двама души на граждански договор. Това е едно добро постижение, защото конкуренцията е жестока, затова трябва да разширяваме своите умения и квалификация.

„С всичко постигнато трябва да се гордеем. Не искаме да бъдем съжалявани, не искаме подаяния, а да бъдем уважавани за постигнатото, не се предаваме, а се стремим да бъдем полезни на обществото. Искане и заслужаваме достоен живот“ – обобщил г-н Грънчаров.

Председателят на РО на СИБ и член на УС на СИБ Стефка Рачева даде ценни напътствия за работата на организацията.

Георги ПЕТРОВ

ЛОМ

Организацията на СИБ в Лом отчете работата си на 21 март. Председателката Цветана Антонова запозна присъстващите с предстоящия 25-годишен юбилей на организацията. Представи хората, които са я създали: Емил Казаков, Кръсто Николов, Димитър Кънчев, Цветана Антонова и др. Представи и председателите, допринесли за укрепване авторитета на организацията - Еманоил Манойлов, Елена Ставрева и други. Организацията е единствена в регион Монтана, носител на „ПОЧЕТНИЯ ЗНАК на кмета на Община Лом от 2009 год. във връзка с 20-годишния ѝ юбилей.

Гости на събранието бяха: Петър Богданов – председател на РО на ▶

- СИБ –Монтана, Иво Иванов – кмет на Лом, Росен Русинов –управител на ЦСРИ, Елка Дойчинова от Дирекция социални дейности, Юлия Горанова от Дирекция социално подпомагане, Жасмина Кирилова от Бюро по труда и представители на местните медии.

УС констатира, че всички дружества по селата работят добре. На годишните им събрания са поставени едни и същи въпроси. Например, защо не се възстанови безплатното пътуване с автобус, защо се вземат под внимание тези 25% от социалната пенсия като добавка към пенсията по възраст и така хората с увреждания не получават помощи за отопление. От години не е променен ГМД. Все още сградата на община Лом, на съда, на Бюро по труда и др. са недостъпни...

Десетки хора ежедневно търсят помощ и подкрепа в клуба на инвалидите в Лом. Организацията предоставя място за поръчка на ортопедични обувки на представител на Национален център за протезиране и рехабилитация - Горна баня. Предоставя се достъпно място и на представител на Бюро по труда един ден в месеца за подпис на хората с увреждания в работоспособна възраст, регистрирани в Бюрото по труда. Със задоволство бе отбелязано, че в с.Сталийска махала за хората с увреждания е направен чудесен клуб с ново обзавеждане и заслугата е изцяло на доброто отношение на кмета на селото Цветан Цветанов.

Добра работа се свърши и по чл. 53 от ППЗИХУ - 300 души получи-ха полагащата им се добавка. От Българска асоциация по диабет (БАД) през септември 2013 подкрепа получи-ха 110 социално слаби диабетно болни наши членове. Проведе се среща с д-р Вутова и д-р Попов, които изнесоха лекция за правилното хранене и начина на живот на диабетно болните. Членове на УС на СИБ взеха участие и в раздаването на хранителните помощи от интервенционните запаси на ЕС.

Организацията се издържа само от членския внос, няма дарения, ето защо се празнува само на 3-ти декември, не са правени екскурзии, но участваме в такива съвместно с ЦСРИ.

Организацията се издържа само от членския внос, няма дарения, ето защо се празнува само на 3-ти декември, не са правени екскурзии, но участваме в такива съвместно с ЦСРИ.

Кметът на община Лом г-н Иво Иванов отговори на всички въпроси, увери присъстващите, че ще предостави необходимите помещения за по-добра работа на ООО на СИБ-Лом. Ще помисли и за по-тържественото отбелязване на 3-ти декември и на 25-годишния юбилей на Общинската организация.

ЛОВЕЧ

На събрание на общинската организация на СИБ в Ловеч нейни членове поискаха да бъде възстановено правото им да пътуват безплатно с влак два пъти в годината. Те се мотивираха с това, че им се налага да пътуват до София за прегледи и консултации, а с автобус е скъпо. Изразено бе и мнението, че тази тяхна привилегия им е отнета заради недобросъвестни, които „събирали билети“ по гарите и после ги представяли за осребряване, без да са реално пътували. Но трябва ли всички да страдаме, заради някои, които нямат достатъчно съзнание, запитаха присъстващи.

Председателят на РО на СИБ Иван Лазаров, който в момента изпълнява и длъжността на общински председател, каза, че ще отиде при народните представители от 11 Ловешки МИР от ГЕРБ и от БСП, за да се изложат проблемите и да се потърси съдействие за решаването им.

В годишния си отчет той посочи, че ръководството на общинската организация работи в помощ на своите 661 члена, които идват в клуба, но с голяма част от тях общуват по телефона, заради заболяванията им. Партнираме си с дирекция „Социално подпомагане“, Бюрото по труда и община Ловеч. Като доставчици на услуги през 2013 г. сме обработили 470 молби по чл. 53 от Правилника за прилагане на Закона за интеграция на

Марияна ДОНЧЕВА

хората с увреждания. Вече започнахме приемане на молбите и за тази година, посочи Лазаров. Той е член на комисията към общината по изпълнение на социалната ѝ програма до 2015 г. и на комисията за приемане на новопостроени сгради, в която пък следи за достъпността на архитектурната или инфраструктурната среда за хора с увреждания. В изнесена приемна на Бюрото по труда всеки последен вторник от месеца експерт идва в клуба и се среща с търсещите работа хора с увреждания. По този начин през миналата година работа започнаха семейство Красимира и Пламен Виткинови. Продължава действието за защита правата на работещите хора с увреждания и с дирекция „Строителен контрол“ за разрешаване на техни проблеми.

Продължава партньорството със структури на СИБ, както и на други организации на хора с увреждания от страната, допълни Лазаров. По негово предложение присъстващите решиха със средства на общинската организация да бъдат закупени хранителни продукти за всички нейни членове. На събранието бе обсъждано и как да се активизира дейността на клуба на ул. „Стефан Караджа“ и да го превърнат в желано място за техните срещи. Присъстващите споделиха, че в другите два клуба в града – в кв. „Вароша“ и жк „Здравец“ се осъществяват много инициативи. Стана ясно, че пред-

► стои ремонт на помещението в центъра, поне така са обещали от община Ловеч. А за да бъде изпълнен с дейност, зависи от вас, каза в отговор Иван Лазаров.

Той начерта и основните насоки за тази година – работа за со-

циалната интеграция на хората с увреждания, за достъпност на средата, за трудовата реализация, образование и повишаване на квалификацията им, както и популяризиране на организацията и на СИБ като цяло в обществото.

ПЪРВОМАЙ

Организацията на СИБ в гр. Първомай, като най-голямото сдружение в Пловдивска област, проведе на 25 февруари 2014г. отчетното си събрание. Гост на

форума бе г-жа С м и л я н а Запрян о в а –Председател на РО

Инж. Янка МУЩАНОВА

на СИБ-Пловдив. Кметът на общината г-н Ангел Папазов, поради ангажименти и невъзможност да бъде гост изпрати към участниците Поздравителен адрес.

Любомир КУЗЕВ

Навръх големият християнски празник Благовещение членовете на Сдружението на хората с увреждания „Венетица“ в Долна баня проведеха своето редовно общо годишно отчетно събрание за изминалата 2013 година. В работата му участваха 115 души, тогава общинската организация в рилския град отбелязва и своя 10-ти юбилей от създаването си. Гости на годишния форум на Сдружение „Венетица“ бяха председател-

ДОЛНА БАНЯ

ката на общинския съвет Лиляна Драганова и Ангел Христов от общинската администрация.

Отчет за работата на УС направи председателката Стоянка Стринска, която с радост сподели за богатата и разнообразна дейност на сдружението, включваща отбелязване на национални и местни празници, екскурзии, срещи с приятелски организации от страната, културни и спортни прояви. Похвално е участието на инвалидите всеки вторник в

ДОЛНА БАНЯ

традиционната дневна седянка, както и помощта им за чистия и приветлив вид на двора, градинката и сградата на клуба. Недялка Проданова запозна членовете с отчета на Контролно-ревизионната комисия. Представен бе и проекто-бюджетът за настоящата година от касиер-счетоводителката Йорданка Никифорова.

Богата и разнообразна е заплануваната годишна културна програма на хората с увреждания от рилския град, която те приеха на събранието. За делегат от долнобанската организация на предстоящата областна конференция на инвалидите от Софийска област бе избрана инж. Светла Стоименова.

Салим САЛИХ

РО на СИБ - Шумен отчете едногодишната си дейност в края на април. В регионалната организация сега членуват 1016 души, обхванати в 6 основни (общински) организации и 1 дружество. Освен дейностите в центъра за социална рехабилитация и интеграция, където се предоставят разнообразни дейности (ателие по интереси, лечебна физкултура, плуване, конна езда, измерване на кръвната захар и кръвно налягане, придружаване, помощ при попълване на документи, занимателна терапия, логопедична подкрепа, различни дейности за социално включване) през година представители на регионалната организация са участвали в различни обучения, организирани от Агенцията за социално подпомагане, Националния форум на доставчиците на услуги за хората с увреждания и др. Посетени са различни населени места в Странджа планина, с участието главно на представители от основна организация на Шумен и на другите общини. По предложение на Ро на СИБ - Шумен се прие Наредба за паркиране на коли на хора с увреждания на територията на общината, която послужи като основа след това и на другите общини на областта. През годината са приети, обработени и изплатени добавки по чл. 53 от ППЗИХУ на 629 души. Организирана е почивка в Центъра за хора с увреждания „Св. Георги“ в Поморие през юли за 47 човека и през септември на 10 човека. Предоставена е информация на 2848 човека и са консултирани 2870 човека, оказана е помощ със стоки и предмети на 1181 човека на стойност 6585 лв. при социални контакти са подпомогнати 1995 човека, оказана е помощ в бита на 838 човека, при попълване на документи са подпомогнати 243 човека, за явяване пред ТЕЛК на 169 човека, за подаване на данъчна декларация на 20 човека и др.

Делегатското събрание прие отчетния доклад, доклада на контролно-ревизионната комисия, бюджета за 2013 г. план за дейността на регионалната организация и бюджет за 2014 г.

ШУМЕН

ПЪРВИ ПОДАРЪЦИ ЗА ДЕЦАТА

Благотворителната изложба „Първата република“ на чешкия фотограф Анджело Пургерт, която гостува в Габрово от края на февруари до средата на март, донесе у нас не само изящни фотографии, но и възможността да бъдат събрани средства за подаръци на двата Центъра за настаняване от семеен тип в града.

В НОВИТЕ ЦЕНТРОВЕ ОТ СЕМЕЕН ТИП В ГАБРОВО

Маргарита СТОЯНОВА

Деца вече имат столчета за хранене и за баня, както и уреди за рехабилитация и игра. Те бяха купени със средствата от дарения. От продажбите на творби в изложбата бяха събрани 300 лева. Организаторите на инициативата бяха Община Габрово и Чешкият културен център.

Дарители станаха всички посетители, които си купиха фотографии, каталози, картички и разделители. Те са и първите спомоществатели на новите Центровете за настаняване от семеен тип, където в началото на април започна поетапното настаняване на деца и младежи с умствени и физически увреждания. Досега те са били в институции на различни места в страната.

Първите десет деца и младежи от 13 до 27 години идват от специализирани домо-

ве в селата Михалци, Горски Сеновец и Студен кладенец. До края на април в кокетните къщички в кварталите Борово и Трендафил се настаняха още седем лица от домове

► ПЪРВИ ПОДАРЪЦИ ...

в страната и региона. Те се насочват от Дирекция „Социално подпомагане“ – Габрово, а целта е да последва интегрирането им в семействата.

Центровете за настаняване от семеен тип в Габрово започнаха работа на първи април като част от проект „Подобряване на грижата за деца с увреждания чрез разкриване на социална услуга

в община Габрово“. В тях ще се предоставя 24-часова висококачествена грижа за деца и младежи с увреждания, ориентирана към индивидуалните им потребности. Всеки център е с капацитет 12 места плюс 2 допълнителни, в случай на нужда от спешно настаняване на дете в риск от общността. Екипите се състоят от общо 24 души квалифициран персонал. ■

„Късметлийско камъче“ подкарва колата

Дребното камъче преобръща колата, но късметлийското може да я подкара. Така мислят и хората от Дневния център за възрастни хора с умствени увреждания в Габрово, които организират кампанията „Късметлийско камъче“. Те искат да си купят автобус, а целта е да се подобри качеството на живот на деца и възрастни с умствени, физически и психически затруднения. Кампанията започна дни преди Великден и габровци помогнаха да се изпълни мечтата на хората от центъра да имат собствен автобус. Минувачи си купуваха късметлийски камъчета на щандовете пред Регионалната библиотека „Априлов-Палаузов“ и до паметника на Васил Априлов на цената от 1 лв.

Камъчетата са изработени в защитената работилничка на дневния център, където 26 мъже и жени с умствени затруднения правят различни арт-изделия за бита. Центърът е необходима социална услуга, която се предлага вече седма година и се управлява от сдружение „Бъдеще и закрила за лица с интелектуални затруднения“ Габрово. ■

КОМПЛЕКС ЗА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ ОТВАРЯТ В БИВШИЯ ДОМ «МАЙКА И ДЕТЕ» В МОНТАНА

Иван ДИМИТРОВ

Община Монтана вече е собственик на сградата и дворът на бившия дом «Майка и дете» на ул. „22-ри септември” №46. Решението за безвъзмездното прехвърляне на собствеността е взето на правителствено заседание. В двуетажната сграда, която бе основно ремонтирана и санирана и прилежащият терен от 4 дка, ще бъде разположен нов Комплекс за социални услуги. В него ще работят: Семейно-консултативен център с капацитет 30 потребители; Център за майчино и детско здраве за 50 потребители; Център за ранна интервенция за 15 потребители; Дневен център за деца с увреждания – 20 потребители; Звено майка и бебе с 4 места, както и звено за Специализирана резидентна грижа за деца до 7 години с потребност от постоянни здравни грижи със заместваща грижа с 8 места. ■

ДЕЦА ПОМАГАТ НА ДЕЦА

Екатерина ХРИСТОВА

Редица благотворителни инициативи, преминали под мотото „Деца помагат на деца”, бяха организирани в Попово. Средствата от тях ще бъдат поделени между три деца с тежки заболявания. Става дума за дете от село Дриново с диагноза хидроцефалия, момиче от Попово, родено с малформативен синдром и момченце от село Славяново с тежко сърдечно заболяване. Парите ще подпомогнат семействата на децата, които непрекъснато е необходимо да отделят немалки суми за продължаващо лечение и рехабилитация. За цялата кампания в Бялото градче са събрани малко над 1 150 лв. Завършекът на проявите бе Великденски концерт в навечерието на светлия християнски празник. В музикалната вечер участие взеха множество местни детски състави и индивидуални изпълнители. Стойността на билета бе символична – 1 лев. Благотворителният концерт не бе първата проява за събиране на средства. Досега от продажба на мартеници, благотворителен базар и празничен концерт, посветен на жената, са събрани 610,71 лева.

Семействата на децата са подали молби за подпомагане и до Общинския съвет в града, които бяха разгледани на заседанието в края на април. ■

Иво от Радомир претърпя успешна операция

Даниела АРИЗАНОВА

12-годишният Иво Ивов от Радомир, който страда от тежка болест, е претърпял операция на главния мозък, но впоследствие му е открит тумор на врата. Иво страда от рядкото заболяване неврофиброматоза тип 2 - Болест на Реклингхаузен. Симптомите на заболяването са най-вече неврологични, но кожните промени са тези, които се забелязват първи от пациента и са сигнал да потърси специалист. Рядката болест може да причини инсулт в резултат от запушване на вътрешната сънна артерия. Иво се нуждаеше от операция, която можеше да се извърши в Германия или Турция, тъй като двете страни разполагат с кибер-нож, с който трябва да се премахне туморът. Момчето учи в СОУ „Свети Свети Кирил и Методий“ в Радомир. В училище е сред добрите ученици. Роднините описват момчето като жизнерадостно. От няколко седмици радомирци активно се включват с инициативи за набиране на средства за операциите на Иво. Едната вече е преминала успешно. Родителите много са щастливи, но и много притеснени, защото в най-кратки срокове трябва да съберат необходимата сума за втората операция. ■

**Фондът за лечение на деца в чужбина само доплаща
необходимите средства. Дарителска банкова сметка:
BG47BPBI79404078032501 – Иво Ивов Христов П.С.**

РОЖДЕН ДЕН В ПОМОРИЕ

На 09.04.2014г. организацията на СИБ „Елпида“ - Поморие отпразнува рождения ден на Стефка Петрова, която стана на 61 години - член организацията. Групата за стари градски песни „Елпида“ към Организацията на СИБ поздравиха рожденичката с песни, за да ѝ вдъхнат кураж и вяра в доброто. (Ж.Д.) ■

Вече около пет години в община Долна баня успешно работи създадената кухня-майка, която се помещава в бившата кухня на СОУ „Неофит Рилски“. Тук ежедневно 12- членният колектив усърдно се труди и приготвя вкусна храна за над 550 бебета, деца, ученици, социално слаби, самотни и възрастни хора от рилския град.

Любомир КУЗЕВ

Обществената трапезария към Домашния социален патронаж осигурява обяд на 108 човека по домовете, а 36 идват намясто, като цената на ден е 2 лева и предлага топла супа, основно ястие и хляб, а понякога и десерт. Продължителността на нейната работа е от януари до април, при възможност може да продължи през октомври, съобщиха

от общинската управа, като средствата са осигурени от фонд „Социална закрила на МТСП. 50 души пък се хранят срещу лично заплащане. Тук се приготвя закуска за 191 ученика от 1 до 4 клас, а обяд и следобедна закуска - за 80 малчугани, които се хранят в училищния стол. 140 са малките долнобанчета, които получават храна от кухнята-майка в ОДЗ „Юрий Гагарин“ - яслите и детската градина, 32-са пък питомците от Дома за деца, лишени от родителска грижа „Констанца Ляпчева“. Освен детската кухня тук работи и млечна кухня, 12 са бебетата, които ползват услугите ѝ. За снабдяването с продукти и разнос на храната кухнята-майка разполага със специален автомобил.

Ежедневно за вкусната и питателна храна в кухнята-майка се грижи готвачката Магдалина Драганова. ■

ЗА НЕДЪГАВАТА ИНТЕГРАЦИЯ И ДЕЦАТА С УВРЕЖДАНИЯ

Маргарита СТОЯНОВА

В следващите редове няма да иде реч за гарантирането на достъпна среда, тъй като е задължителна. И няма да отхвърляме необходимостта от интеграция, а само ще си правим изводи за това, каква трябва да е тя и как да се постигне чрез образованието.

Европейски опит

В Габрово още от 2010 г. се знае за великодушното дарение на семейство Роз-Мари и Йон Келер от град Тун в размер на 100 хиляди швейцарски франка, предназначени за изграждането на център за деца с аутизъм. Третият, последен етап от проекта за създаването и оборудването на центъра, бе свързан с обучението на екип, с цел разширяване на социалната услуга, посещения и подпомагане на децата от другите образователни и възпитателни центрове чрез мобилна група. В края на 2013 г. бе осъществено триседмично обучение на три млади специалистки от Габрово в Швейцария. Ралица Пейкова, ръководител на център за деца с аутизъм, Росица Чернева - психолог в Дневния център за деца с увреждания и Маринела Минчева - специален педагог в Помощното училище в Габрово и логопед в Центъра за деца с аутизъм, се обучаваха за прилагане методиката на Монтесори и подпомогнатото обучение. И трите работят предимно в помощ на деца с ментални увреждания. Но продължителният им (в рамките на програмата на сътрудничество между Габрово и Тун) престой в две помощни училища в Швейцария надгражда опита им в по-широка плоскост. Ралица Пейкова и Росица Чернева споделят видяното и наученото в Тун и съседните нему градове, с нескрит ентузиазъм.

Училището

Помощното училище на регион Тун е за деца с леки, до средни увреждания от всякакъв характер. А Помощното училище с интернат в Сумершим е за деца с по-лека степен на увреждания, включително с проблеми в обучението. Някои от неговите питомци нямат диагнози, но срещат трудности. Например, защото не знаят езика, нито наречията, ►

► на което се говори там. Помощното училище посещават и деца аутисти, и деца на емигранти, които срещат затруднения да се адаптират в масовите училища. Затова в един клас може да има деца от 4 до 7 години, според уменията им. Работи се според възможностите на всяко от тях - някое дете може да смята до 20, друго до 1000, но всички са обучаеми и попадат в училището след тест за интелигентност под 75 точки. Те могат да прекарат там 2–3 години, колкото е нужно. Учителката на класа, в който беше Маринела, сподели, че има деца, с които работи 3 години и все още не са постигнали онова, което ѝ се иска на нея. В класа, в който бях аз, имаше две деца аутисти и учителката беше разработила специално заради тях програма за споделяне на мисли и чувства, тъй като те обичайно не могат да ги изразяват.

В училището с тежки случаи учат около 100 деца от 4 до 18 годишна възраст и всичко е насочено към изграждането на умения да се справят с предизвикателствата на живота. Учителят и асистентите имат задача да подпомагат, да научат детето, не да го назидават. Да му покажат най-лесния начин да направи едно, или друго нещо. Самите деца също помагат и най-хубавото в тази подпомогната комуникация е, че всички знаят какво да направят за другите. Например, в коридорите има поставени знаци, предназначени за едно или две деца, но всички останали 99 знаеха за какво се използват и когато тези две деца имат нужда, останалите им помагат: „Виж сега тази точка, отиди до нея, за да продължиш нататък“, тъй като е известно, че за децата с ментални увреждания е най-трудно с ориентацията в пространството. В училището с тежките случаи те бяха много малко, но често менталните увреждания са съчетани с физически или обратно.

Те имат няколко типа училища според потребностите на децата. Не като тук - само едно помощно училище и в него са най-тежките случаи, дори по-тежки случаи, отколкото видяхме в Швейцария. Класът там е от 7 деца с учител, специален педагог, плюс един практикант. На 4-5 деца има по 2-3 –ма преподаватели. И ако има по-тежък случай, практикантът работи изключително и само с него. Имах възможност да ида и в горната степен. Те, например, залагат през тази седмица да научат една дума и я усвояват по различен начин. Имаше такива които учеха „Аз съм“, а други правеха диктовка на цял текст. Учителката поставя различна задача на всяко дете. За седмицата определят два прироята, които да бъдат постигнати. Например, да се подобри комуникацията между детето и семейството, не толкова да има постижения в смятането и писането.

Знанието

Най-интересното е, че при тях обучението е на последно място. На първо място са практическите умения. В началото на седмицата всяко дете написва какво иска да прави и да научи. Те правиха хвърчила от филц, фенери от алабаш... Там децата не са никак затворени. Всяка седмица пътуват някъде. Ходят и плуват в басейна – той, разбира се, е и за други посетители, не е изолиран, нито пък е отворен само за деца с увреждания... Децата пазаруват в големите супермаркети, където има каса за хора с увреждания и те са научени да я

► търсят. Това не става от един път, те са водени там безброй пъти, за да видят, че това е тяхната каса. Хората също са по-различни, обществото като цяло е по-толерантно. Виждайки, че детето не може да намери картинката с портокалите, каквато е неговата задача днес, те му помагат да ги открие, посочват къде са щандовете, за да го подкрепят. Докато ние бихме взели портокалите и бихме му ги дали и с това нашият ангажимент свършва. Не се стремим да ги научим да се справят сами. Там е разликата. Те пътуват по различни линии, добиват представа от града. Постоянно ходят на разходки в квартала, на театър. Имаше една благотворителна вечеря, на която децата от моето училище, не всички, разбира се, сервираха под ръководството на практикантите и се справиха блестящо. Те контактуваха с голяма група от хора, с музикантите, със самите гости. Идеята на тази вечеря беше да се съберат средства, за да променят външния двор на училището.

Това обучение не е типът, който ние познаваме - водим ги в училището, после отиваме и ги вземаме, за да ги оставим в дневния център, или вкъщи. Дори в почивните дни децата от интерната не стоят по стайте си. Основното е, че в тази общност всячески биват подпомогнати да бъдат самостоятелни и това е ценното. Приоритет за тях е да бъдат сред природата, защото вкъщи стоят обикновено пред телевизора и компютъра. Затова в училище прекарват много време навън и това е номер едно. Всяка сряда са в гората, независимо от това дали вали дъжд, сняг, дали е студено или топло...

В училището има различни ателиета. От стари обувки правиха животни или корабчета. Цепят дърва, произвеждат различни предмети, които после училището продава, за да се подпомогне. Имат овощна градина, чиято продукция консумират, или пък продават, ако случайно остане.

Родителите

Учителите се срещат с родителите веднъж на шест месеца и обсъждат приоритетите за следващите шест месеца. Интересно е как комуникират през останалото време. Вечерта родителят написва в тефтерчето как се е чувствало детето, как се е държало. Сутринта учителят прочита какво е написал родителят. Следобед, когато го изпраща, той също написва как се е държало детето, какво е научило, каква задача има за следващия ден или седмица. Така учителите не влизат в толкова пряк контакт с родителите, а всъщност обратната връзка я има. Там родителите не си позволяват да дават съвети на учителите как да работят с децата им, нещо което при нас се случва.

Възпитанието

Работи се много, за да се чувстват добре, говори им се много. Особено, когато има конфликти. След такава ситуация учителката винаги ги събира и задължително разяснява защо, например, едно от децата се дразни, когато го докосват, когато навлизат в личното му пространство. Пита всяко дете дали е разбрало и ако се наложи, обяснява отново. Мисля, че тук се различаваме много. Както и в това, че при тях няма нормативна база, няма изисквания, които трябва да бъдат постигнати, примерно на 8 години да може да смята ►

- до 100...Имаше дете с доста сериозни поведенчески проблеми. Родителите по никакъв начин не можеха да се справят с него. Осъзнавайки, това, те се въртят на пета около него. И затова се стигна до решението три вечери да прекарва в интерната, където цари ред и порядък. А другите две вечер,и плюс почивните дни, е в семейството. Това се прави, за да го превъзпитат, да го приучат на толерантност към общността. Това дете през цялата лятна ваканция също ще остане в интерната. Този възпитателен ефект на пансиона се използва целенасочено и с доста добри резултати.

Транспортът

По друг начин е решен и транспортът. Повечето ученици се доставят със специализирани микробуси и се извозват след часовете от фирма, която има съответния брой автобуси със съответното оборудване, включително рампа за инвалидни колички и приспособления за укрепване, когато децата не могат самостоятелно да седят на седалката. Разходите се поемат от кантона и част от инвалидните пенсии на децата. Училищата не се товарят с такива разходи, нито с организацията.

Самостоятелността

В училището, където децата са доста по-увредени, се работи предимно по метода на подпомогнатата комуникация, която е изключително новаторство за България. Аз не съм срещала тук специалисти, които да работят по този начин. Подпомогнатата комуникация е група от методи, които използват специалистите с основната задача да обогатят знанията и уменията на децата според възможностите им. Там няма и не наблягат на академичните знания и за разлика от България обучението има по-скоро практическа насоченост и така се подготвят за самостоятелен живот. Нещо, което в България все още не сме достигнали. В Швейцария повечето от помощните училища работят по този метод, но всяко училище избира своя наръчник. Ние имаме държавни образователни стандарти, които децата трябва да покриват.

Трите седмици престой ми дадоха възможност да вникна в пластовете на подпомогнатата комуникация, не съм научила всичко перфектно, но колегите там са отворени за последваща комуникация и оттук нататък.

Гледната точка

Там имат много малко деца на интегрирано обучение, тъй нареченото ресурсно подпомагане. Когато видят, че за една година детето не може да се интегрира в масова среда, учителите го насочват към специализирано училище. А понякога това става и по-рано, защото е нужно по-малко време, за да излязат симптомите. В класа, в който бях, имаше едно дете, което е било в масово училище, но не се е получило, и са го върнали обратно. И в това е огромната разлика, че ние се опитваме едни деца да ги вмъкнем в масовото образование на всяка цена. А освен, че те не получават нищо от него, пречат и на другите.

Родителите там не се опитват да се месят в определени процеси на терапия и работа. Всъщност те нямат думата, доколкото детето не е покрило определен ►

► брой точки от коефициента за интелигентност. Имат право да възразят и да изявят желание детето да бъде интегрирано в масовото училище, но там има една камара комисии с представители на общообразователното и помощното училище и консултанти. Опитват се да намерят компромисно решение. Ако детето не може да се интегрира, по закон трябва да отиде в специализирана институция. Ако родителите въпреки това откажат, се стига до съд и съдът ги принуждава, тъй като всички деца задължително подлежат на образование, както е и при нас. И ако тогава не изпълнят разпореждането, отиват с полиция.

При нас интегрираните деца са достатъчно приобщени, тъй като в масовата детска градина те контактуват с тъй наречените деца в норма, които са по-голямата група. Проблемите настъпват после, в училище. Тук въпросът е не дали детето ще бъде в масовото училище или в специализирано, а какво ще научи там. Ние тръгваме от един норматив, който невинаги е оптимален. В дневния център мога да науча децата да правят сандвичи, да готвят, мога да ги заведа в магазина да пазаруваме, да им помогна да бъдат по-самостоятелни, каквато всъщност е целта на дневния център. Докато ситуацията в училище е далеч по-различна. Там наистина са проблемите.

Какво да правим ние?

Ясно е, че докато системата на интеграция чрез образование е обърната не към човека и неговите потребности, а робува на нормативите, оцетените ще бъдат най-вече децата и бъдещите възрастни с увреждания. Без значение от проблема, особено в ранна възраст, те се нуждаят от по-голяма доза подкрепа и целенасочено изграждане на личността. Защото, когато пораснат, в далеч по-голяма степен от останалите ще имат нужда от по-силна воля и повече самочувствие, за да посрещат предизвикателствата спокойно и уверено да ги преодоляват. Нужна ни е интеграция не на всяка цена, а само такава, която е полезна за всяко дете и бъдещ възрастен. Така, както го правят другите. Вярно е, че не сме Швейцария на Балканите, но това не е оправдание за бюрократичните аршини, с които измерваме проблемите. По различни проекти и с различно финансиране училищата вече се сдобиха с ресурсни кабинети, но ресурсните учители видимо не достигат. А и колко трябва да бъдат на брой, за да обхванат всеки случай според индивидуалните му потребности?

Както винаги залитаме от едната крайност в другата. Допреди години всеки палавник, който прекаляваше в часовете и междучасията, рискуваше да се озове в „глупавото“ училище – така неотдавна наричаха в Габрово единственото в региона помощно училище. Сега правим точно обратното – принуждаваме деца с видими проблеми да растат с комплекса на вечно неможещите, в среда, в която конкуренцията между индивидите влиза още в първи клас. А самото помощно училище се нуждае от помощ. Може би, ако неправителствените организации, работещи в тази насока, бъдат чути от министерските чиновници, които непрекъснато кроят и прекрояват законите и се намери балансът в името на децата, уврежданията им няма да са причина да растат като недъгави в душата си възрастни. ■

**Даниела
АРИЗАНОВА**

Деца не ходят на училище...

Две деца с увреждания от Радомир са индивидуални ученици, заради липсата на достъпна среда. Едно пък напълно прекъснало обучението си, съобщи кметът на Радомир Пламен Алексиев. Асансьорите в блоковете, където те живеели, не работели и те не могли да се придвижват. Освен това рампа за инвалиди имало само в професионалната гимназия „Н. Вапцаров“ и тя стигала само до първия етаж. Това било недостатъчно, защото часове се провеждали и на другите етажи. В това отношение общината не си е свършила работата – призна кметът. Надяваме се да ни помогнат от Министерството на образованието чрез техните програми да подобрим достъпа в учебните заведения. Само в едно училище няма проблем с достъпа. Това е ОУ „Христо Смирненски“, където кабинетите за децата инвалиди са свалени на първия етаж и те могат безпрепятствено да стигат до тя – заяви Алексиев. ■

„Бъдете с нас и ний сме като вас“

Нена БИВОЛАРСКА

Децата със специални образователни потребности са целева група в социалните проекти на сбщина Велинград. В продължение на 2 години се работи по проект „Бъдете с нас и ний сме като вас“. Той се финансира от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.

Изминалите 2 успешни години на активна работа в клубовете, Помощно училище „Драган Манчов“ с гордост може да изброи редица победи и постижения. Организиранни пленери, изложби на детска рисунка в градската галерия, в Информационно Бюро на Европейския Съюз, в детско отделение към градската болница. Първо място в Международния Ученически конкурс изобразително изкуство, първа награда за композиция в Международен детски фестивал „Млади таланти“, първо място в Балкански спортни игри за деца със СОП в Одрин, както и редица мероприятия с водещи отличия. Благодарение на своите ментори децата повярваха в себе си, коригираха поведението си, усъвършенстваха ценностната си система. За бъдеще преподавателите, участвали в проекта, ще концентрират усилията си върху индивидуалната работа за разкриване на потенциалните възможности на децата със СОП и успешната им интеграция и социализация.

Помощно училище „Драган Манчов“ е ключова, образователна институция, в която ще се осъществява психолого-педагогическа подкрепа на всички учениците със СОП. След две години усиlena работа, екипът по проекта приоритетно постави на преден план нуждаещите се деца за да им осигури нов начин на живот. ■

Гостува ни Галя Илиева – ЕДНА ОТ ХИЛЯДИТЕ БЪЛГАРСКИ УЧИТЕЛКИ

О, не, не ме снимай! Не съм за снимки...Разбирам я Галя, и аз не обичам да се снимам, но ето я нея, изглежда чудесно, като...Като истинска учителка, сериозна, почти строга! Всъщност тя е топла и ведра личност. Веднага се заговорихме, когато попаднахме на една маса в столовата на санаториума и винаги ми беше приятно с нея. Съжалих я тогава, когато ми каза, че е учителка, защото знам колко са безмилостни понякога децата с добродушните учители...

Започнах като учителка в родния си град Рудозем и скоро ще отида там за среща на първия випуск, завършил през 1986 г., а това, че все още ме канят на среща, ме прави много щастлива. Имам 23 учебни години, заради болестта отдавна не съм натоварена с много тежката работа на класния. За кратко бях в Института по история и защитих дисертация върху Ранното българско възраждане – това беше много хубав период в моя живот!. Но не ме пожелаха там... Заболях от ревматоиден артрит през 2000 г. – това е автоимунно заболяване и поражавя много системи. Инвалидизирах ме през 2004 г. Болестта е нелечима, но има различни периоди – по-добри и по-лоши. Човек не бива да мисли много за това. Има за съжаление и много по-тежки болести от моята. В момента съм на едно експериментално лечение и се надявам все така да съм достатъчно добре за по-дълго време.

Всъщност в училище имам много повече положителни емоции, въпреки постоянния стрес на професията. Не съм изключение в учителската гилдия – учителите, именно заради големия стрес, може би са най-боледувашите в България. Напоследък доста често от рак на гърдата и разни други подобни заболявания. И много от тях вече са инвалидизирани... Аз се справям засега или поне така ми се струва. Обичам да държа под контрол ситуацията с непрекъсната промяна на методите – със забележки, с хумор, с промяна на тона, със замлъкване, по всякакви начини. Но това ужасно изтощава!

Работя в едно от добрите столични училища – гимназия с повече часове по история в някои паралелки, но преди това съм била и в техникум. Там също имаше много хубави деца, но все пак в техникум историята не е основен предмет. Обаче сега, като правя сравнение с децата в гимназията, си давам сметка, че в техникума се отнасяха много по-положително към училището, отколкото съм предполагала. За пореден път се убеждавам, че ►

► всичко си зависи от личността, всичко е индивидуално. Днес като че ли отношението към училището малко се разпада, защото не съответства на интересите на децата и от това напрежението нараства. Не съм сигурна, че съм навлязла докрай в менталитета на децата, просто се старая да си върша добре работата, да ги науча на системно учене. А те все по-трудно се занимават със системни неща. Те мислят за бъдещето, а историята ги връща назад. Историята се отнася до ценности, до нематериални неща, а живоят е твърде материален... Преподавам и в прогимназията, и в гимназията – и малките и големите са разглежани от липсата на умствени усилия заради улесненията на глобалната мрежа. Повечето не са приучени и не искат да осмислят, да анализират. Затова нашата система - заради новите технологии - се нуждае от много по-сериозно преустройство...

А как преодолявам двигателните си трудности? Нашето училище е старинно и няма асансьор и добре че няма, защото аз трябва да се движа! Но веднага ще кажа, че колегите, които правят учебната програма и разпределят дежурствата в междучасията, проявяват разбиране и се стараят да ми улеснят живота. Тази година съм освободена от целодневните дежурства. Даже аз помислих, че са направили някаква грешка и попитах, но те ми казаха, че не е грешка... Колегите ме карат да се чувствам комфортно сред тях, а от своя страна аз се старая да си върша работата съвестно. А децата? Не съм забелязала да имат лошо отношение заради моето заболяване. Патерицата, по принцип, я използвам за движение по улицата; като вляза в училище, гледам да я оставя настрана. Но всичко си зависи от децата, имало е много трогателни примери за отношение към мен от тяхна страна... При нас има и едно детенце, което е на индивидуална форма на обучение заради заболяването си - подобно на моето. Никога не съм говорила с него за болестта му, държа се с него като със здраво, защото от това, струва ми се, то има нужда. Както и към мен искам да се отнасят. И защото и то не се оплаква...

Като че ли двигателните ми проблеми повече личат външи, защото майките си имат постоянни задължения. В семейството сме постигнали консенсус, че училищната работа е много по-важна, затова никой не се сърди, че домакинството го движа по изключение. Както много ме разбират колегите, така е и в семейството. Аз знам какво мога, какво не мога и не се захващам с него. Например, никога вече не тичам след автобус, не клякам по никакъв повод, вече рядко бърша стъкла, естествено и на планина не ходя! Така дори често забравям, че съм инвалид... Спомням си съвсем ясно за проблемите си в санаториума с цел най-успешна рехабилитация!

Нека пожелаая на всички колеги, млади и не толкова, както съм аз, да издържат да са на ниво в изключително тежката си работа и да останат здрави!

*Не знам, обаче дали аз съм най-добрия пример за вас!
И за снимка не съм...* ■

ГЕОРГИ ДРАМБОЗОВ**ГАНЬОВАТА СЛАВА**

Днес Ганьовата слава всепобедна
 спи в Одрин, взет от моите деди,
 но вместо „все“ е станала „по“-бедна,
 а в толкоз битки Ганьо победи.
 Преди Алеко и преди Цар Петър,
 и Черноризец, даже Симеон –
 дворци е вдигал, сякъл е монети
 тоз Ганьо – българският Соломон.
 Създал държави – първа, втора, трета...
 А днес на Ганя кончето - друс-друс,
 отколе прокопитвало планетата,
 го впрягат в Европейския съюз.
 Защо му пиша химни за прослава,
 но този воин, търговец, вестникар?
 Родина има, няма си държава,
 мускали има, а пък няма кяр.

**ИЗБОРНА
ЛИСТА**

Това е листата
 „Баш демократи“ –
 победата е просто
 в кърпа вързана!
 Пръв – Ганьо,
 втори – Гуньо
 Адвокатина,
 а пък застъпник –
 Данко Хаирсъзина.

**СВЕТОВНА
ТЕНДЕНЦИЯ**

Една социологическа
 агенция
 ме светна за
 световната тенденция:
 - Защо пък непременно
 да си в тия –
 Талант, Мутрак,
 Милионер?...
 Тенденцията е
 да бъдеш: Гей, Лесбийка...
 и в краен случай –
 бивш Милиционер.

**КРАЙНО
ЮГОЗАПАДНО
НАРЕЧИЕ**

Фала тебе, Свети Клименте!
 Фала теб, Свети Науме! –
 Кирилицата отчувахте
 в сянката на трон велик...
 Македония да бара
 Господа со сръбски думи –
 Господ со нея ке кара
 се на бугарски език!

АЛМАНАХ ЗА ЛИТЕРАТУРА

В чест на 25-годишнината на СИБ ще бъде издаден алманах с избрани творби – стихове, къси разкази, фейлетони, есета, карикатури, рисунки, снимки и др., които са публикувани в изданието на СИБ (вестник и списание „Кураж“) от 1991 г. до тази година включително.

ГАЛИНА ГАНОВА**НЕ МЕ СЪДИ**

НЕ МЕ СЪДИ, че шеметно живея -
за странство по света сега копнея
и хоризонтът силно ме привлича...
Прости, но ей такъв живот обичам!
Защото, Боже, ако доживея
дълбоки старини и помъдрея,
не ще ме слуша грешното ми тяло
и няма да е време за начало...
Животът ще е спомени и снимки,
илачи, чай, домашни чехли, бримки,
с артритни пръсти и на възраст трета
ще „странствам“ само в интернета...
В люлеещ стол Балкана вечен
над очилата ще поглеждам вечер,
ще жала за пътеки и поляни,
за миговете, днес не изживяни...
Не ме съди, че шеметно живея,
а, Боже, дай ми шанс да остарея...
Тогава, за последните си книжки,
ще пиша стихове - като въздишки...

ПРОЛЕТНА ИМПРЕСИЯ

Пролет млада, босонога самодива,
през Марица мина весела, игрива,
над Балкана с кошница цветя премина -
водеше я щъркеловата дружина.
Лазарки дари със здравец и иглики,
Връбница - с върбови клонки, с чучулиги,
алени божури - на гори, чукари,
агънца събуди в селските кошари.

КАЖИ МИ МАМО

на Елена Иванова

Да знаеш колко си ми нужна, мамо,
във тези дни на завист, злоба, страх.
Днес лошият човек царува само,
а честният умира сиромаш.
Къде е правдата, кажи, къде е?
България продадох за грош.
За сметката си гангстера милее,
без хляб замръква уморен Гаврош...
Ти, майко, дето с обич ме възпита
на нежност, отговорност, честен труд...
При теб се връщам днес и плахо питам
как се живее в свят жесток и луд...
От силата си дай ми, научи ме
как с вяра утре да вървя напред!
... Като детенце в скута си вземи ме
и ми шепни, че всичко е наред!...

С момина сълза в косите затъкмена,
като шарена перашка нагиздена,
празнично заби великденски камбани
и хоро изви с грижовните стопани.
А далеч, от хоризонта приближава
Еньов ден, повел към юлската жарава
южен кон, на чело му звезда ярка,
на гърба му - житокоса нестинарка.

И ИЗКУСТВО

Каним нашите читатели да участват и в конкурса за алманаха с нови творби, (горепосочените жанрове) – които трябва да се изпратят на адреса на СИБ (София 1000, ул. Христо Белчев" 8) до края на септември 2014 година. Включените в алманаха творби няма да бъдат хонорувани. ■

ХОРОСКОП НА МАИТЕ

Продължение от бр. 4

Kumk'u: 1 Юли – 20 Юли

Значение: Зърно, Крокодил, Двама Господари, Тъмно, Бог на дъжда и растенията

Родените в знака Kumk'u' имат дуалистична природа. Вашият тотем е крокодила. Животното, което има дар за оцеляване - времето и търпението. Крокодилите са един от само няколко вида влечуги, които са оцелели през изминалия Мезозойски период, когато повечето влечуги и динозаврите са изчезнали. **Възползвайте се от силата на дълголетието и стабилността.** Вие не приемате промените, но въпреки това настъпват изменения за всички около вас, без да ви засягат пряко. **Това е един огромен подарък.**

Wayeb': 21 Юли – 25 Юли

Значение: Нещастни дни, Богът на Земята, Спектър, Липсващите дни

Тези, които са родени в знака Wayeb са аномалия в астрологията на майте. Времетраенето на знака Wayeb е само 5 дни от годината, в сравнение с 20 дни, колкото са дълги всички останали периоди на знаците.

През тези 5 дни древните май усещали, че естественият баланс е засегнат. Наставало време, в което други сили надделяват. Родените под този знак **има вероятност да притежават силна връзка с други светове и измерения.** Използвайте тези сили. Вие имате допълнителни възприятия и възможността да вървите с този свят и следващия.

Ror: 26 Юли – 14 Август

Значение: Ягуар, Главен, Лидер, Мека Земя

Родените под знака Ror са създадени да бъдат лидери. Ягуарът и Главния водят до позициите на властта според древните май. Вие може да донесете ясна визия и посока на тези около вас, докато останалите са прекалено чувствителни към нуждите си. **Вашата дарба е да напътствате околните до постигне на резултати.** Имате афинитет към земята и правенето на медитации сред природата ще засили вашите заложи.

Wo: 15 Август – 3 Септември

Значение: Черно небе, Черен ягуар, Черна буря, Нощем, Жаба, Две меки земи

Wo има прилики с някои от другите знаци. Тези, които са родени под негово влияние имат общи признаци с Che'n и Sak. Подобно на Che'n **можете да спечелите много мъдрост от часовете след здрач и преди първите лъчи на слънцето.**

Общото със Sak е животинският тотем - жаба. Чрез нея може лесно да се премине от едно ниво на съзнание на друго. Вероятно вие сте един мистичен човек, който търси скрити мъдрости и мистерии.

Sip: 4 Септември – 23 Септември

Значение: Червен съюз, Червено небе, Червена буря, Елен

Родените под знака Sip имат силно привличане към елементите огън и въздух. Животното тотем за вас е еленът. Възползвайте се от енергиите на благодат в живота си. **Червеното**

► **е цветът, който ви зарежда с енергия.**

Zotz: 24 Септември – 13 Октомври. Значение: Прилеп, Рибa, Два мъха, Началото на зимата

Родените под знака Zotz имат два животински тотема - прилепът и рибата. Единият има способността да се движи свободно из въздуха, а другия във водата. **Това са вашите елементи – въздух и вода.** Прилепите също така са известни с асоциирането си с Майката Земя и са много чувствителни - силните от тях са дарени с интуиция и способността да виждат през илюзията. Рибата представлява подсъзнанието и дълбочината.

Sek: 14 Октомври - 2 Ноември

Значение: Небе и Земя

Родените под влиянието на Sek са специфично свързани с два елемента - Земята и небето (вятър и въздух). **Силно пленени от небето, се интересувате от всичко, случващо се там и отвъд.** Въздухът е елемент на душевните енергии, а земята - на практичността. Съчетавайки двете, **имате дарбата да откривате най-ефективното решение за всяка една ситуация.** Това е чудесен дар и може да помогнете на света, използвайки усещанията си.

Xul: 3 Ноември – 22 Ноември

Значение: Куче със слънчева опашка, Дни на птиците, Бог на кучетата

Кучето е тясно свързано с родените под знака на Xul. То е техният тотем, както и важно животно за майте. **Те вярвали, че кучетата ги направляват към следващия живот, след като са преминали през този.** В резултат на това, родените в дните на Xul притежават черти, характерни

за кучешкия нрав - лоялност, сила и всеотдайност. Също така имат силна връзка със следващия живот и могат да помагат на хората около тях да се освободят от страховете към смъртта и преминаването.

Yaxk'in: 23 Ноември – 12 Декември; Значение: Ново слънце, Бог на слънцето, Червени облаци, Зелено

Родените във времето на Yaxk'in имат връзка с майския Бог на слънцето Ah Kin. **Той осигурява защита срещу тъмнината, немотията и болестите.** Вие сте природни лечители. Може да откриете у себе си афинитет за лекуване на околните, без значение дали с успокояващи думи или като практикуващ лекар. Родените под този знак имат и слаби страни - подозрението и страха. Ah Kin е известен като носител на съмнение и нерешителност. **Научете се да се доверявате на решенията си и на мнението на тези около вас.**

Mol: 13 Декември – 1 Януари

Значение: Вода, Събиране на облаци, Ягуар, Свързване

Родените под влиянието на Mol са дълбоко свързани с елемента вода. За тях се говори, че са в състояние да „накарат дъждовете да дойдат“. **Обърнете внимание как климатични изменения, свързани с вода и валежи, ви карат да се зареждате с енергия.**

Ягуарът е вашият тотем. Майте вярвали, че тези свещени животни представляват тайните на шаманите и силата на лидерите. Имате афинитет и към двете роли в живота си **и можете да достигнете до пътя на духовния водач.** ■

По материали от итернет

VIII РЕПУБЛИКАНСКИ МНОГОЖАНРОВ ФЕСТИВАЛ НА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ

ПЕРНИК – КВ. ЦЪРКВА - 21 И 22 ЮНИ 2014 – ОТ 10 ЧАСА

РЕГЛАМЕНТ ЗА УЧАСТИЕ

1. Във фестивала, който е с конкурсен характер, могат да участват всички лица с увреждания с изявен талант в областта на всякакъв род музика (с изключение на чалга) - танци, собствени литературни творби, обичаи, занаяти и други, които са класирани до 3-то място на регионални фестивали.

2. Участниците ще бъдат разделени на три възрастови групи:

а) до 18 години; б) до 35 години; в) над 35 години.

3. Изисквания към участниците в музикалния жанр:

а) за групови изяви (до 12 човека)/ - две песни - общо 7 мин.

б) за индивидуални - дует или трио - една песен.

Участниците подsigуряват сами музикалния съпровод. Не се допуска плейбек. Допускаме от група само по две индивидуални изпълнения.

4. Изисквания към танцов състав: по два танца (до 12 човека) - общо 4 мин. с подsigурен съпровод.

5. Изисквания към художествения и занаятчийския жанр: всеки художник или занаятчия може да представи до 10 творби.

6. Литература: участникът може да прочете или издекламира собствено произведение - до 3 мин. Творбите трябва да се изпратят до 21.05.2014 г.

7. За участниците от чужбина: всички се извяват на своя език. Литературните творби трябва да се изпратят до 21.05.2014 г.

8. Заявки за участие ще се приемат до 21.05.2014 г. на адрес:

ГР. ПЕРНИК 2308, КВ. ЦЪРКВА - КЛУБ НА СИБ

В заявките трябва да се запишат: *Трите имена, възраст и актуално ТЕЛК – решение на участниците; Имената на творбите, с които ще се представят; Желание за дата на извята - 21.06 или 22.06.2014 г.* Организаторите ще се съобразят с предпочитанията при възможност.

Посочете телефони и адрес за обратна връзка.

**ОЧАКВАМЕ ВАШИТЕ ЗАЯВКИ НА ГОРЕПОСОЧЕНИЯ АДРЕС
И НА ТЕЛЕФОНИ:**

076 69 06 76 - ВЕЧЕР; 0894 764 790 ПЕРНИК, КВ. ЦЪРКВА ■

Съставил: Иван МАНЧЕВ

ВОДОРАВНО: 1. Героиня на К. Сабатини от романа „Капитан Блъд“. 7. Герой на К. Велков от романа „Село Борово“. 8. Герой на Омир. 9. Лирическо стихотворение за възхвала. 10. Руска танкова огнехвъргачка. 11. Оперета от Маскани. 12. Красиво горско животно. 13. Древногръцки епически поет – „Илиада“. 14. Оценка за успех в цифри. 16. Живо, въодушевено-музикален термин. 18. Стан, лагер. 19. Модел руски самолети. 20. Тегло на опаковка

ОТВЕСНО: 1. Положителен полюс на електрическа батерия. 2. Героиня на Вазов от романа „Под игото“. 3. Пигмейско племе. 4. Герой на П. Вежинов от романа „Синият залез“. 5. Специалист по литературознание. 6. Един от братята на цар Самуил. 10. Герой от „Хиляда и една нощ“. 12. Град в Германия. 13. Експеримент. 15. Жената на Яворов. 16. Унгарски поет (1877-1919) – „Кръв и злато“. 17. Шахматен термин. ■

ЗЛОБОДНЕВКИ

Кольо ЧАЛЪКОВ

ЗА БЪЛГАРИЯ

Държавата ни кърви,
Съдбата ѝ е нелека,
Но за лечението ѝ – уви! –
Няма клинична пътека.

ИЗБОРНА ИЛЮЗИЯ

Чуват се вопли и стонове,
Звън на мечове, кърви се леят:
Уж е тежка царската корона,
А всеки воюва за нея.

В опасни ситуации добрите управници вървят по ръба на пропастта, за да предпазят държавата, а лошите заста-
вят държавата да върви по ръба, за да оцелеят те.

ОТГОВОРИ НА КРЪГОСЛОВИЦАТА ОТ БР. 4

1. Прадо. 2. Панда. 3. Надир. 4. Борис. 5. Робот. 6. Тонер. 7. Тюлен. 8. Салют. 9. Калас (Мария). 10. Лаври. 11. Оаяяа. 12. Олива. 13. Аполо.

И още празници през май

**3 май - Международен ден
на Слънцето**

9 май - Ден на Европа

**07.05. - 100 г. от
рождението на
Андрей Гуляшки,
писател
(1914–1995)**

**15.05. - 95 г.
от рождението
на Александър
Геров, поет.
(1919–1997)**

**25.05. -
145 г. от
рождението
на Георги
Стаматов,
писател
(1869–
1942)**

24 май

**Спасявайки делото на
Св.Св. Кирил и Методий,
България е заслужила
признателността и
уважението не само на
славянските народи,
но и на света. И това
ще бъде така, докато
човечеството влага
истинско съдържание
в думите напредък,
култура и човечност.
Проф. Роже Бернар**

**28.05. - 165 г.
от рождението на
Никола Обретенов,
обществен и политически
деец, участник в
национално-освободителното
движение (1849–1939)**

**13.05. - 170 г.
от рождението
на Цанко
Дюстабанов,
революционер,
търговец
(1844–1876)**

**18.05. - 100 г.
от рождението
на Борис
Христов,
оперен певец
(1914–1993)**

